

VaderKracht Centraal, nr. 8

December 2022

Versie 22-12-2022

© Bob de Raadt

Freelance Contextueel Maatschappelijk Werker – Methodisch Ouderbegeleider –
Pastoraal counselor - lid Connect2Grow > Connect2Fathers/Fathers4Fathers –
Auteur/boekenrecensent – Assistent onderzoek Verloskunde-Gynaecologie Erasmus MC
Sophia – Gastdocent Erasmus MC Academie - ROTTERDAM.

www.bobderaadt.nl

@ [bobderaadt@live.nl](https://www.live.nl)

Ook op: LinkedIn – Instagram – You Tube: https://youtu.be/y9WX_gspePw

+ <https://www.youtube.com/channel/UC1XmtqO6KlOfGRFNGlqNakQ>

Inhoudsopgave:

- Agenda (pag. 2)
- Publicaties (pag. 2)
- Berichten (pag. 2)
- Hartelijk Verbonden, vaderavonden (pag. 3).
- Preconceptiezorg (PCZ), aandachtspunten (pag. 6)..
- Inzet en christelijk geloof (blog CGMV, nr. 5); pag. 8.
- Hart en hartintelligentie: verkennende notities (pag. 10).
- De schijf van 5 m.b.t. vaderschap (deel 3); pag. 11.
- Recensie: **Gewoon papa, over aardse papa's en hun volmaakte hemelse vader.** 1^e jaargang, 2022, nr. 2: Thema 'Ingewikkeld' (pag. 15).
- <https://www.ouderscentraal.nl/snij-vaderschaamte-de-pas-af> (pag. 17).

Agenda:

- **10-01-2023, van 16.00-21.30 uur;** 2^e Hertgang bijeenkomst, vaders-voor-vaders, met Hartelijk Verbonden, te Halsteren, Landgoed de Hertgang. Van te voren opgeven. Zie: <https://www.hartelijkverbonden.nl/blog/toegewijd-struikelen-echte-vaders-gezocht/>
- **16 januari 2023, 20.00 uur:** VaderGids-avond (3^e), in het gebouw van VEG De Ark, Gorinchem. Inloop vanaf 19.45 uur.

Publicaties:

- 'Vaderschapskennis', nr. 10; vindplaats: www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php
- <https://www.cgm.nl/blog/tijd-na-je-pensioen> (blog nr. 5.).

Berichten:

- Het is een prachtig boek: *De jongen, de mol, de vos, en het paard*, van schrijver en tekenaar Charlie Mackesy. Een boek om vaak ter hand te nemen: leerzaam, eenvoudige wijsheid, mooie uitspraken, teder en relationeel. Met prachtige tekeningen. Eerst was er een zwart-wit uitgave (soms met gekleurde tekeningen). Nu is er een gekleurde editie verschenen en is er een animatiefilm, die op eerste Kerstdag op de BBC in première gaat. Mooie uitspraak is: "Wat wil je worden als je groot bent?", vroeg de mol. "Lief", zegt de jongen. "Mmm", zei de mol. "Er gaat niets boven lief zijn. Stilletjes overstijgt dat alles".¹

Ik heb de volgende recensie over dit prachtige boek geschreven:

"Recensie

De jongen, de mol, de vos en het paard – Charlie Mackesy (vertaling door Arthur Japin) – Uitg. KokBoekencentrum (2020)

'Als zich donkere wolken samepakken blijf doorgaan!'

'Onthoud altijd dat je ertoe doet, jij bent belangrijk en er wordt van jou gehouden, en jij verrijkt deze wereld, zoals niemand anders dat kan'.

Charlie Mackesy neemt je direct mee in zijn wereld. Hij herkent zich in de persoonlijke karakters die hij in dit boek geschapen heeft: de eenzame jongen, de kleine mol, de vos, die veel in zijn leven heeft meegemaakt en het grote paard. Bovenstaande zinnen staan in dit indrukwekkende boek: met daarin prachtige subtiele tekeningen, met wijze uitspraken van de mol en van het paard. Twee

¹ ND 02-12-2022, Gulliver-cultuur, pag. 2 (Reiny de Fijter).

Vaders zijn onmisbaar! God schiep twee ouders om de reden dat zij elkaar aanvullen. Vaders kom maar weer op je plaats staan. De door God gegeven plek. Je vrouw en je gezin heeft jou hard nodig. Je mag God present stellen in je gezin zodat je kinderen leren zien wie God is. Kun je een mooiere taak bedenken in een cultuur die los van God wil leven?

Wil je bemoedigd en gesteund worden door andere vaders? Dan is deze avond speciaal voor jou.

De avonden zijn een drieslag. Je kunt elk moment instromen en je mag altijd blijven. Het thema herhaalt zich.

Avond 1: God als Vader, je eigen vader, jij als vader.

Avond 2: Wat heb je uit te delen en hoe doe je dat?

Avond 3: De waarde van een biddende man/vader.

De data voor 2023 D.V. zijn:

- 10 januari 2023
- 9 maart 2023
- 2 mei 2023
- 29 juni 2023
- 12 september 2023
- 23 november 2023

<https://www.hartelijkverbonden.nl/in-kwetsbaarheid-leren-dat-je-niet-volmaakt-hoeft-te-zijn/>

Wat gebeurt er als je een groep willekeurige mannen bij elkaar zet, die één ding met elkaar gemeen hebben: dat ze vader zijn?

Corrie heeft het aangedurfd mannen uit te nodigen om met elkaar in gesprek te gaan over dat gemeenschappelijke: vader zijn. Maar ook over nog iets gemeenschappelijks: beelddrager van God te zijn, en dat kwijt geraakt te zijn.

Onder begeleiding van Corrie en Bob de Raadt hebben we tijdens haar nieuwe programma 'vaderschap' nagedacht over de waarde van de Vader, je eigen waarde en de waarden die je je kinderen wilt meegeven.

In alle kwetsbaarheid hebben we mogen leren dat we niet volmaakt zullen zijn. En ook hoe goed het is om juist dat te benoemen. Vooral ook naar je eigen kinderen.

Is Hartelijk Verbonden alleen voor vrouwen? Op deze avond bleek eens te meer hoe hartelijk vaders verbonden zijn aan vrouw en kinderen. Daarom al zijn deze avonden voor vaders mooie aanvullingen op het dienstpakket van Hartelijk Verbonden.

Om eens niet die grote, sterke, stoere vader te zijn, maar je kwetsbaarheid te delen met andere vaders, kan ik iedere vader deze avond aanbevelen. En anders: motiveer je man; want ook een vader is een mensenkind. Door je kwetsbaar op te stellen, word je sterker.

<https://www.hartelijkverbonden.nl/blog/betrokken-vaders-tweede-avond/>

Programma: Betrokken vaderschap – Daddycation – Vaders-voor-vaders.

Datum: Onderaan deze pagina vind je de knop 'schrijf je in' daar vind je ook de nieuwe data

Plaats/locatie: Stichting Landgoed De Hertgang – Klaverblokken 18 – 4661 HJ Halsteren.

Thema: Wat heb jij om uit te delen aan jouw kinderen?

Training: Betrokken vaderschap – Daddycation – Vaders-voor-vaders

Hartelijk-Verbonden biedt een programma aan voor mannen die als echtgenoten ook na willen denken over hun vaderschap. Over de groei en ontwikkeling als man en vader, de bloei en strijd in het vader-zijn, over belemmeringen, drempels en over hun 'goede-vader'-ervaringen en capaciteiten, over 'Daddycation' (d.w.z.: toegewijd vader zijn), over patronen en stagnaties, over leerpunten en herstelwerk, betrokkenheid en toewijding. Het aantal bijeenkomsten is een drieslag, afhankelijk van de behoefte en ontwikkeling.

De [eerste bijeenkomst](#) werd door een aantal vaders bijgewoond. In het gesprek rond de vuurkorven vroegen zij enthousiast wanneer de volgende bijeenkomst zou zijn.

[Lees hier hoe de avond ervaren wordt](#)

Over: ouderschap-partnerschap-vaderschap

Moederschap komt vaker aan de orde. Moeders hebben zo hun eigen netwerk om ervaringen met andere moeders te delen. Vaderschap is nog te vaak een soort 'ondergeschoven kindje': weinig besproken, solistische invulling van vaderschap, moeilijk kunnen praten over gedachten en emoties, eerder in de 'doe-stand' dan in de 'bespreek-stand'. En dat terwijl vaders eigenlijk best wel behoefte hebben om vanuit hun hartsverlangen na te denken en te praten over hun betrokkenheid en liefde voor hun kind(eren).

Dit programma nodigt vaders direct uit om stil te staan bij hun hartsverlangen, bij hun betekenis en toewijding aan hun kind(eren), hun echtgenote en aan het gezin. Om bij voorkeur – samen met hun partner – bewuster inhoud en inbedding te geven aan hun betrokkenheid en toewijding als vader. Ook in de 'vader-vader'-gesprekken tijdens de afgelopen bijeenkomst werden de deelnemers zich meer en meer bewust van hun waarde en hun waardevolle invulling van hun vaderschap. ***De ontdekking van waardevolle vaders; een bron van zegen!***

Werkvormen – programma

In dit programma worden diverse werkvormen aangeboden: kennismakingsspel, individuele opdrachten, samen wandelen, stiltemomenten, studies over ouderschap/onderlinge communicatie, vaderschap & moederschap (betekenis, inhoud, verdieping en 'ouderschap-in-actie', werk- en groeipunten als vader/huiswerk).

Wat leer je tijdens deze training?

Tijdens deze bijeenkomst wordt ook aandacht besteed aan de christelijke context waarin ouders leven: God de Vader, welk beeld heb je van Hem? Wat is jouw persoonlijk vaderbeeld? Hoe wil jij vader zijn (belemmeringen en mogelijkheden)?

Bewustwording van je vaderschap en veranderpunten benoemen. Zicht krijgen op je waarde en op inspirerende waarden. Groei in man-zijn en in vaderschap.

Begeleiders en sprekers:

Corrie Kole (pastorale counseling, HartelijkVerbonden) en

Bob de Raadt (freelance contextueel maatschappelijk werker/vader & vadercoach).

bevalling. Men noemt dat 'de eerste 1000 dagen'-periode en men wil het komende kind een kansrijke start geven. Wat is daar voor nodig? Welke bewustzijns cultuur moet er zijn, dat vaders en moeders zich goed voorbereiden op de conceptie en verdere ontwikkeling van het komende kind. Welke voorwaarden kunnen daarbij helpend en zinvol zijn?

Vorige keer heb ik daar woorden aan gegeven:

1. "Dit alles maakt mij bewust van de belangrijke invloed die mannen/vaders hebben op de zwangerschap.
 - a. besef van God, Abba, Jahweh, de Eeuwige, de Aanwezige, de 'Ik ben, die Ik ben'
 - b. Agapè-liefde voor zijn vrouw/partner/echtgenote; onvoorwaardelijke liefde (vrucht van de Geest); Agapè-mannen, Agapè-vaders.
 - c. verantwoordelijkheidsbesef / besef van verantwoordelijk-zijn,
 - d. respect - rechtvaardigheid – redelijkheid – reinheid/gezondheidsbesef
 - e. stressreductie – veilige inbedding – voorwaardenscheppend – proactief vaderschap/man-zijn – warmhartigheid - integriteit.
2. proactief vaderschap – hartgericht – vroeger sprak men van 'Godsmannen' > mannen die God centraal stelden in hun leven; God als hoogste context; God als Creator/Schepper/Maker van alles, wat Zijn licht verdraagt, Koning & Heer".

Het is zoeken naar woorden, in een cultuur waarin toewijding, integriteit en duurzaamheid in relaties onder druk staan.

- In het magazine 'Liv – Leven in verwondering'⁴ las ik een artikel het thema 'Niet zwanger raken en het verdriet daarbij'. Aan het woord komen een gynaecoloog (van de FertilityCarekliniek te Kleve, Duitsland) en een arts/consulent Sensiplan. Er wordt aandacht besteed aan: cyclusobservaties, vruchtbare dagen, ovulatie-inductietherapie (onderzoek, begeleiding, medicatie, natuurlijke zwangerschapsvorming). "Als er bij een man geen zaadonderzoek is gedaan, wordt hij doorgestuurd naar de huisarts of een uroloog. De onderzoeken lopen dan parallel. Soms is er bij zowel de man als de vrouw iets te zien. We spreken altijd over de gezamenlijke vruchtbaarheid waaraan je werkt. Het is nooit de schuld van de een".

Ook wordt er gekeken naar de leefstijl van de stellen. "In je lichaam staat alles met elkaar in verbinding. Hoe zit het met slapen, sporten, roken? Hebben ze een gezond gewicht? Wat eten ze? Hebben ze niet teveel stress? Ook dat heeft invloed op de vruchtbaarheid". De beschikbare cursussen worden 'Sensiplan' of 'FertilityCare'⁵ genoemd. Veel stellen gaan door deze cursus(sen) bewuster leven. "Verder geeft de methode vaak meer kennis over en eerbied voor Gods schepping. Daarbij weet je je afhankelijk van Hem, maar mag je zelf ook actief zijn".

- "In de Sensiplan-cursus leer je (samen met je partner) alles over je cyclus, hormonen en vruchtbaarheid. Je leert de signalen die je lichaam geeft te observeren en te interpreteren met de eenduidige Sensiplan-regels. Zo weet je elke dag of je vruchtbaar bent of niet en kun je daar je intieme leven op aanpassen naargelang de aan- of afwezigheid van kinderwens".

"De Sensiplan-cursus bestaat uit 4 bijeenkomsten over een periode van ongeveer 3 à 4 maanden, met een facultatieve terugkombijeenkomst na een half jaar. De cursus wordt gegeven in kleine groepen van 2 tot 4 stellen (of vrouwen) tegelijk onder leiding van een gecertificeerde Sensiplan-consulent. We gebruiken het handboek *Natuurlijk en zeker* en het bijbehorende werkboek.

Tijdens de bijeenkomsten leer je hoe je de lichaamskenmerken kunt herkennen en de

⁴ 'De kans op een zwangerschap vergroten' – Corina Schipaanboord, in Liv (2022, 10^e jaargang, pag. 26-29). Uitgave Prolife; www.prolife.nl - <https://www.prolife.nl/christelijke-zorg/christelijke-verantwoorde-vergoedingen>

⁵ <https://www.fertilitycare.nl/>

methode met zekerheid en zelfvertrouwen toepast. Gedurende de cursus hou je zelf drie eigen cycli bij, die je tijdens de persoonlijke begeleidingsmomenten met je consultant bespreekt”.

“Sensiplan is een sympto-thermale methode van gezinsplanning. Met Sensiplan krijg je natuurlijk grip op je cyclus. Door de signalen die het lichaam van de vrouw gedurende haar cyclus afgeeft te interpreteren kunnen de vruchtbare en onvruchtbare dagen met grote nauwkeurigheid worden vastgesteld. Sensiplan is ontwikkeld aan Duitse universiteiten en wetenschappelijk onderbouwd. Zij is op dit moment de meest betrouwbare natuurlijke methode om zwangerschap te vermijden of juist na te streven”.^{6, 7}

- David Borman spreekt over ‘vaderdremfels’, aangezien vaders nog vaak een ‘ondergeschoven kindje’ zijn. De focus is voornamelijk op moeders (vrouwen) en over specifiek vaders wordt amper gesproken. Vaders moeten zich dus veel meer profileren als de biologische vaders om aan geboortezorgactiviteiten mee te doen: tijdens spreekuren, bij polibezoeken, als steun voor de biologische moeder, als partners c.q. ouders van dit aanstaande kind. Ik noem dat ‘vaderemancipatie’. Dit ‘mannending’ moet veel meer gemeengoed worden. Gelukkig is deze tendens wel zichtbaar bij bijv. ‘Welcome to mankind’ en andere vaderschapscursussen, zoals ‘Aanpakken voor vaders”. En natuurlijk gaat het ook over gezonde, duurzame man-vrouw-relaties. Niet vanuit regeltjes of egoïsme, maar vanuit een diepgaande moraal, uit respect voor elkaar, wederzijds belang, het kind-perspectief en een oprechte communicatie.
Betrokken vaderschap is voor Borman “*de optelsom van liefde, betrouwbaarheid, beschikbaarheid, zorgzaamheid en verantwoordelijkheid in het vaderschap*” (p. 27).⁸ Als betrokken partner zorg je voor minder stress bij je partner, minder kans op depressie bij je partner, minder angstklachten bij je partner, betere copingmechanismes van de zwangere, zoals omgaan met tegenslagen en een betere bevallingservaring voor jullie beiden als ouders (p.32).

#####

<https://www.cgm.nl/blog/tijd-na-je-pensioen>:

Auteur: Bob de Raadt

Publicatiedatum: 12 december 2022 09:47

Inzet en christelijk geloof

Voor mijn verjaardag kreeg ik verschillende mooie cadeaus. Ik werd door mijn vrouw verrast op een concert van Mattijn Buwalda, in het theater in Houten. Een hartverwarmend concert! Een ander mooi cadeau was een fotoalbum van een gezinsweekend in Overloon. En eigenlijk is ‘pensioen’ ook een mooi cadeau.

Tijd om aandacht te besteden aan andere zaken dan werk alleen. Tijd om te lezen en om te studeren. Tijd om nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Pensioen als een andere tijd van werken en van inzet. Inzetten voor de kerk: in het jeugdwerk, als steun voor jongeren in deze complexe en soms chaotische tijd. Om de inzet van zendelingen en evangelisten te ondersteunen door middel van de opbrengst van een rommelmarkt. Aandacht geven aan mensen in de buurt. Tijd om te wandelen. Tijd om op te ruimen. Tijd om bladeren bijeen te vegen. Tijd om te schrijven en om thema-avonden te organiseren voor vaders.

⁶ <https://www.sensiplan.nl/wat-is-sensiplan-2/>

⁷ <https://www.eo.nl/artikel/natuurlijke-anticonceptie-is-dat-wel-betrouwbaar>

⁸ David Bornan (2022) *Je eerste 1000 vaderdagen*; Uitg. Unieboek/Het Spectrum, Amsterdam.

Inzet

Deze maatschappij kan het zeker gebruiken als vaders zich meer en meer bewust zijn van hun belang en inzet als vader. Natuurlijk klinkt dat idealistisch, dat weet ik. Natuurlijk is er de gebrokenheid in de schepping. Natuurlijk is er de invloed van de zondeval. Ik weet van (v)echtscheidingen, huiselijk geweld en onrecht. Maar natuurlijk (naar het beeld van onze Heer) is er ook de opdracht en de inzet als man, als vader, als partner, als echtgenoot, als werknemer, als werkgever, als christen, als navolger van God, de Vader en van Jezus, onze Messias. Navolging, vanwege Hun inzet en voorbeeld en opdracht. De vernieuwing door Hun genade, vergeving, verzoening in een liefdevolle, rechtvaardige Relatie. Hun liefde (agapèliefde) in Hun verbondenheid met de schepping en de mens. God de Vader, Onze vader: voorbeeld en opdracht voor ons vaderschap. Zichtbaar in de betrokkenheid als toegewijde vaders (ook wel genoemd: 'Daddycation').

Vaderemancipatie - Agapè-vaders – Daddycation

We (Corrie Kole en ondergetekende) waren te gast in het programma 'Brandstof' van Groot Nieuws Radio (24 oktober jl., zie [vorige blog](#)). Ik sprak in die uitzending o.a. over vaderemancipatie: Het belang dat vaders zich bewust zijn van hun opdracht en hun voorbeeld als vader. Steeds meer besef ik hoe belangrijk vaders eigenlijk zijn, zelfs voordat er een zwangerschap ontstaat. Die fase wordt aangeduid met de 'preconceptionele fase'. De hamvraag is namelijk: Wat geef je door aan je kind(eren)?

In onze cultuur en maatschappij zou veel meer besef en bewustwording moeten zijn om proactief en preventief te werken vanuit liefdevol vaderschap en aan gezonde zwangerschappen. Aandacht voor:

- Een gezonde leefstijl: gezonde beweging (ook tijdens het werk), gezonde voeding (geen/weinig fastfood/vette hap, niet roken, geen drugs, matig met alcohol of geen alcoholgebruik).
- Een gezonde werk (en leef) omgeving (burnoutpreventie, geen werkstress, ruimte voor waardering en ontplooiing, mogelijkheden voor flexibele werktijden en werkomstandigheden, thuiswerken, een plek hebben om te kolven, een stimulerende managementhouding). Ook een CGMV-issue!
- Gezonde omgevingsfactoren (niet werken met gevaarlijke stoffen, milieuvervuiling tegengaan, filepreventie, gezond consumptiegedrag, geen uitbuiting, geen mishandeling).
- Gezonde arbeidsvoorwaarden: ruimere verlofregelingen of flexibele toepassingen (voor vaders); aandacht voor de specifieke positie van ZZP-ers (vaders), reductie van werkstress, rendement ophalen m.b.t. iemands inzet voor arbeidsmarkt en maatschappij (het waarderen en stimuleren van andersaktieven, mantelzorg, vrijwilligerswerk, 'pensioenwerkenden': het blijven benutten van hun kennis en inzetbaarheid, als maatschappelijk rendement en culturele verantwoordelijkheid).
- Besef van God en van Zijn Aanwezigheid: respect voor de schepping, de natuur, het leven, onze dienst aan Hem. Besef van Agapè. Liefdewerk en dienstbaarheid; barmhartigheid en onbaatzuchtigheid. Vrucht van de Geest.
- Besef van vaderschap: respect in de omgang met de ander (met een vrouw, met een meisje) en dat betekent ook anders omgaan met eigen belang(en); werken aan gezondheidsbesef (lichamelijke beweging, gezonde voeding, Godsbesef, visie op werk en inkomen, op gezonde vrijetijdsbesteding, op verantwoordelijke relatievorming etc.), op het ontwikkelen van eigen talenten en capaciteiten, op het respecteren, waarderen en bevestigen van je kinderen (buidelen, knuffelen, aandacht, affectie geven en ontvangen, gezonde grenzen, samen bouwen). De maatschappij heeft behoefte aan Agapè-vaders. Als afspiegeling van - Zijn - onvoorwaardelijke liefde (ondanks ons lek en gebrek).

Om die reden is het goed om als pensionado tijd te maken voor nieuwe activiteiten, zoals het ontwikkelen van een [videokanaal](#) over vaderschap en over de vader&zoon-relatie en het organiseren van vaderavonden.

zelfstandig maken, hun leven vieren en ze laten weten en voelen dat ze mooi, geliefd en vrij zijn”¹⁴

* Een andere indeling in deze parabel is: De zoon krijgt

- een gewaad (de mooiste kleren, het beste kleed, een jas),
- een ring
- schoenen (sandalen),
- het vetgemeste kalf (vanwege de bijzondere gelegenheid, eten!) en
- men gaat feestvieren (tegen het egoïsme, vrolijk zijn, iedereen komt erbij/gezins- en familiegericht).

*

Betrokken vaderschap is voor Borman “de optelsom van

- liefde,
- betrouwbaarheid,
- beschikbaarheid,
- zorgzaamheid en
- verantwoordelijkheid in het vaderschap”. Ook een mooie schijf van 5 van vaderschap

* Betrokken vaders

- hebben een betere, intiemere band met hun kind(eren)
- voelen zich meer verbonden met hun partner
- minder kans om te scheiden van hun partner
- profiteren van een betere fysieke, mentale en seksuele gezondheid
- voelen zich over het algemeen gelukkiger

Dit blijkt uit verschillende onderzoeken.¹⁵

* **Er zijn vijf talen van de liefde:**

- lichamelijke aanraking.
- bemoedigende woorden.
- cadeaus.
- het geven van aandacht en tijd.
- dienstbaarheid, hulpvaardigheid.

* <https://www.ikbenik-kindercoaching.nl/weet-jouw-kind-dat-je-van-hem-haar-houdt/>

Wat zijn die 5 talen van de liefde?

1. **Positieve woorden.** Een kind kan heel gevoelig zijn voor positieve woorden. Als je dat kind vraagt hoe het weet, dat zijn ouders van hem houden, kun je bijvoorbeeld als antwoord krijgen: ‘Dat weet ik, omdat mama altijd zulke lieve dingen tegen

¹⁴ Interview met Henk Stoorvogel, in: ‘Gewoon papa’, 2022, 1^e jg., nr. 2, nov., pag 15: “Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen bevestigd worden in hun man-zijn of hun vrouw-zijn”.

¹⁵ David Bornan (2022) *Je eerste 1000 vaderdagen*; Uitg. Unieboek/Het Spectrum, Amsterdam.

mij zegt. Ze is altijd heel trots op mij als ik help met tafel dekken.' Of: 'Ik weet dat papa van mij houdt, want als ik iets niet kan moedigt hij mij altijd aan, en zegt hij hoeveel hij van mij houdt, ook als iets niet lukt.'

2. **Tijd en aandacht.** Een kind dat (extra) gevoelig is voor 'tijd en aandacht' zal kunnen zeggen: 'Dat weet ik, omdat papa altijd met mij gaat voetballen als hij thuis komt.' Of: 'Ik weet dat, omdat mama vaak met mij leuke dingen doet.' Voor zo'n kind is het belangrijk om samen dingen te doen.
3. **Cadeautjes.** Sommige kinderen zijn extra gevoelig voor het krijgen van cadeautjes. Ze kunnen je zo hun kamer laten zien en vertellen wat ze van wie hebben gekregen. En dan gaat het ook om de manier waarop het gegeven wordt. Het moet echt iets bijzonders zijn. Het moet met extra aandacht gegeven worden, en bijvoorbeeld mooi ingepakt zijn; en het moet natuurlijk 'vanuit liefde' gegeven worden.
4. **Lichamelijke aanraking.** Andere kinderen weten dat hun ouders van hen houden doordat hun vader altijd met ze stoeit, of

omdat ze met mama zo lekker kunnen

knuffelen.

5. **Dienstbaarheid.** En tot slot kinderen die dienstbaarheid als liefdestaal hebben. Zij weten het doordat mama altijd helpt met het huiswerk, of doordat papa altijd het speelgoed repareert.

*

- Kersttijd:

Een kind is ons geboren, een **zoon** is ons gegeven; de heerschappij rust op zijn schouders. Deze namen zal Hij dragen:

wonderbare raadsman,
sterke God,
eeuwige vader,
vredevorst.

Uit: Jesaja

* Ook in de volgende afbeelding staat een mooie vijfhoek, een soort schijf van 5:

Eerlijkheid, heiligheid, vriendelijkheid, hetgeen **mooi** en **goed** is (Fil. 4:8-9).

herkent hij in het verhaal van de verloren zoon en hoe de Vader op deze zoon reageert bij zijn thuiskomst.

Jeroen Dorstijn geeft mooie voorbeelden van ‘eerste keren’ als nieuwe ontwikkelingsmomenten in het leven van (zijn) kinderen, nieuwe uitdagingen. Zijn advies aan andere vaders luidt: “Geniet, omarm, heb lief, bevestig, wees jezelf, wees eerlijk, lach, huil. Misschien is het vaderschap niet eens zo heel ingewikkeld”.

In dit nummer staat Jan Wolsheimer stil bij ‘de groene wereld’ en geeft duurzame tips. Er staan leuke tips in om er met de kinderen op uit te gaan.

Drie mannen gaan met elkaar in gesprek over sex in hun huwelijksrelatie, een openend gesprek over intimiteit en onderlinge communicatie.

‘Ingewikkeld leven’ is een verrassende Bijbelstudie over jong moederschap (van Maria en de geboorte van het kind Jezus, de Zoon van God), een bijzondere aankondiging van deze zwangerschap, bijzondere sociale omstandigheden en ontmoetingen, in een vijandige cultuur, een vader (Jozef) die zijn taak oppakt, zijn verantwoordelijkheid neemt en zorgzaam is.

Het kind wordt in doeken gewikkeld. Maria maakt een keuze, niet de ingewikkeldheid van haar omstandigheden maar de overgave aan haar Heer: “Laat met mij geschieden overeenkomstig uw Woord”. Het woord ‘ingewikkeld’ heeft in het verhaal van Jezus mooie betekenissen. In begin van zijn leven wordt Hij als kind in doeken gewikkeld. Als Hij gestorven is, wordt Hij opnieuw in doeken gewikkeld en in een graf (van Jozef van Arimathea) gelegd. Na Zijn opstanding liggen de doeken in het graf en is Jezus Christus óntwikkeld. De doeken zijn afgelegd; geen beperkingen meer. Hij leeft. Als metafoor: ook wij mogen óntwikkeld leven, voorbij de beperkingen (doeken) en de ingewikkeldheden van en in ons leven. Jezus zegt vandaag: “Jij bent geliefd, jij mag er zijn. Ik wil je zichtbaar maken. Want alles wat je ingewikkeld heeft, zorgt ervoor dat je minder van jezelf bent gaan zien. Deel in Mijn opstandingskracht en leef óntwikkeld verder. Samen met Mij, in Mijn kracht en vanuit Mijn bevestiging”. Mooie woorden, mooie studie, mooie metafoor.

Bert Reinds (orthopedagoog en trainer, vader van 5 zoons) gaat op ditzelfde thema in met de woorden ‘Ingewikkeld of uitgepakt?’ Hij deelt een paar nuttige handvatten: geef onverdeelde aandacht, relax, laat niet te snel los: geef vertrouwen en creëer (ontdekkings)ruimte.

eigen positie als partner en als vader nadrukkelijker invulling te geven.

Frank Koerselmans (emeritus hoogleraar psychiatrie en psychotherapie, zelf vader en echtgenoot, geboren in 1947), schetst in zijn boek eerst de visie van Alexander Mitscherlich (psychoanalytische sociaal-psychologie) en diens visie op het ontstaan van de 'ontvadering' in de samenleving. Hij beschrijft het gezin als oerconcept, met een specifieke rol voor zowel de moeder als de vader. De eerste biedt veiligheid, warmte en geborgenheid in de binnenwereld en de tweede protectie bij het verkennen van de buitenwereld. De vader leert "zijn kind verantwoordelijkheid te zijn in de zin van moedig en verstandig-zijn, van strijdbaar zijn en ook beheersing tonen".

Door deze roloppvatting van de vader is "kritisch-zijn" naar de achtergrond gedrongen. Is er sprake van een '*geseculariseerde*' *samenleving*' dan is dit het restant van een 'vaderbeeld van God': "God is tegenwoordig alleen nog maar Liefde. Die liefde herkent men dan 'in de ogen van de medemens'. De verticale dimensie van het geloof is uitgeschakeld, die van strengheid, rechtvaardigheid; "toezicht en arbitrage". Mannen zitten in een soort cultuurdepressie: welk domein is nu voor hen? Dat linkt aan de vraag 'Adam, waar ben je?'

Ontvadering als motor

Koerselmans stelt dat 'ontvadering' de echte motor is van de secularisatie; het *geseculariseerde* fenomeen". Hij signaleert dat mannen in rap tempo

verdwenen zijn uit beroepsrichtingen als het onderwijs, de gezondheidszorg en de rechterlijke macht. De maatschappij heeft zich van 'patriachaat' naar 'matriachaat' ('Evaïsme') ontwikkeld: het *geëmancipeerde* fenomeen.

In het kader van het *geïnformaliseerde* wordt er getutoyeerd in plaats van het aangespreken met 'u'! Daarmee is ook de betekenis van het fenomeen 'gezag' *geïndividualiseerden* veranderd.

Nieuw vaderschap – 'her-vadering'

Koerselman gaat dieper in op vaderschapsaspecten als moed, gezag, koers houden, trouw, de lerende en stimulerende vader, het opbouwen van zelfvertrouwen bij zijn zoon (door middel van milde kritiek, bemoediging, lof/waardering en gericht gestelde doelen), het bieden van identificatie. In de sport lijkt nog plaats te zijn voor "hiërarchie en competitie", waar een 'wij-concept' nog ruimte biedt voor mannen. Als kritische cultuurgeluid merkt Koerselman op dat "zonder 'vaderlijke' waarden, borderline-achtige identiteits-'fluiditeit' en narcistische zelfoverschatting van symptoom tot norm worden". Hij schrijft over 'vaderschaamte' en pleit ervoor dat vaders "flinkheid, beheersing en zelfrelativering" blijven tonen; dat zij daar trots op kunnen zijn.

Tot slot maakt hij een aantal typerende opmerkingen over "een goede vader" Dat geeft stof tot nadenken en dat is een uitnodiging tot nieuwe profilering van vaderschap in onze tijd. Te denken valt aan: vaders die nadrukkelijk met hun baby buidelen, affectie geven, met tegenwoordig vijf dagen vaderschapsverlof en vijf verlofweken, met aandacht voor zoiets als 'Daddycation', een gepassioneerde manier van hedendaags vaderschap, met 'papa-dagen', met vader & zoon-weekenden.

Dit boek heeft mij aan het denken gezet over de moeilijke positie van vaders in deze tijd. De kritische analyse van Koerselmans nodigt daartoe uit. Hoe versterk je vaders in hun vaderschap? Al nadenkend kwam ik op facetten die aan 'her-vadering' vorm geven. In die zin ontstaat er een beweging om te komen tot 'her-waardering' van vaderschap.

Bob de Raadt, werkzaam als medisch maatschappelijk werker, methodisch ouderbegeleider, contextueel hulpverlener bij Erasmus MC-Sophia en als gastdocent bij Erasmus MC Academie.